

FAKULTETA ZA UPORABNE DRUŽBENE ŠTUDIJE

Evropski odbor regij

EVROPSKE INTEGRACIJE

nosilec predmeta: doc.dr. Petra Kleindienst

vaje: Tina Andoljšek

KALINA BELUHOVA

Letnik:2

SOCIALNI MENEDŽMENT (UN)

Vpisna številka:86021234

e-pošta: kalina.beluhova@gmail.com

Ljubljana, Marec, 2022

KAZALO:

1	UVOD	3
2	KONCEPT REGIONALIZMA	4
2.1	Koncept „evropa regij“ in novi regionalizem.....	6
3	PRISTOJNOSTI EVROPSKEGA ODBORA REGIJ	7
3.1	Politika evropskega odbora regij	7
4	POLITIČNE PREDNOSTNE NALOGE 2020–2025	9
5	ZAKLJUČEK.....	10

Literatura:

Alenka Kuhelj, strokovni članek

Viri:

<https://skupnostobcin.si/odbor-regij/>

<https://m.facebook.com/European.Committee.of.the.Regions>

www.cor.europa.eu

<https://www.upf.edu/web/eu-governance/cor-eesc>

<https://cor.europa.eu/sl/our-work/Pages/cor-priorities.aspx>

1 UVOD

Odbor regij (Committee of Regions) je politično telo, ki združuje evropske lokalno izvoljene predstavnike in jim daje večjo vlogo (skupščina predstavnikov lokalne samouprave). V Odboru regij je združenih 329 članov in 329 nadomestnih članov iz vseh držav EU, obsega več kot 300 regij, 100.000 lokalnih oblasti ter več kot 1 milijon lokalnih politikov, ki zastopa 441 milijonov državljanov. Člani delujejo po principu šestih komisij in šestih političnih skupin. Odbor regij zaseda na šestih plenarnih zasedanjih letno in organizira več sto lokalnih in mednarodnih dogodkov.

Vsaka država, ki se pridruži EU ima zagotovljena mesta v tem odboru. Slovensko delegacijo sestavlja sedem predstavnikov občin. Maastrichtska pogodba leta 1993 je uvedla tri novosti: 1) Kohezijski sklad, 2) Odbor regij ter 3) načelo subsidiarnosti. Evropska unija ni pristojna za področje lokalne samouprave, je pa zavezana načelu subsidiarnosti, decentralizaciji in opravljanju javnih storitev čim bližje državljanom. Zato je bilo na podlagi Pogodbe o Evropski uniji (Maastrichtske pogodbe) ustanovljeno posebno posvetovalno telo - Odbor regij - v katerem so zastopane lokalne in regionalne oblasti držav članic. Predstavniki lahko v odboru izmenjujejo mnenja o predpisih EU, ki neposredno vplivajo na lokalne potrebe.

- Vloga: Posvetovalno telo EU, ki zastopa evropske regionalne in lokalne organe
- Predsednik: Apostolos Tzitzikostas
- Ustanovitev: 1994
- Sedež: Bruselj (Belgija)
- Spletišče: Evropski odbor regij

Slika 1: Batiment Jacques Delors, Rue Belliard 99/101, 1040 Bruxelles, Belgija

Vir: www.cor.europa.eu

2 KONCEPT REGIONALIZMA

Regionalizem je politično in ideološko gibanje, je filozofija in tehnika samopomoči, samorazvoja in iniciativnosti, v kateri vsaka regionalna enota ni samo predmet pomoči, temveč je privržena polnemu razvoju lastnih virov in sposobnosti. Regionalizem je pojav, ki je s procesom regionalizacije usmerjen h končnemu cilju – konstituiranju regij. Gre za sodoben pojav pri oblikovanju držav, kjer je na eni strani centralna oblast, na drugi pa so lokalne skupnosti. Pomeni idejno usmeritev in družbeno gibanje, ki postavlja v ospredje vse tisto, s čimer se uveljavljata posebna identiteta in samostojnost določene regije.

Argumenti v podporo regionalizmu:

- politično-participativni – REGIJE , KI SI ŽELIJO SAMOSTOJNOST
- kulturno zgodovinski – POMEN SIMBOLOV (srbska cerkev na Kosovu)
- ekonomski – London regija ima veliko več BDP, kot ostalih Evropskih regijah

Slika 2: Odbor regij

Vir: <https://www.upf.edu/web/eu-governance/cor-eesc>

- je proces, katerega cilj je izoblikovati regije
  - regionalizacija je instrument za družbeno in pravno legitimizacijo regionalizma ter kot instrument za uresničevanje ciljev regionalnega razvoja lokalnih skupnosti, regij in države
  - koncept regionalizacije se na splošno razume v institucionalnem smislu in ga ne moremo enačiti z regionalizmom, ki je politično ali ideološko gibanje
  - regionalizacija se običajno razume kot stvaritev nove ravni v državni teritorialni organizaciji, pri čemer se lahko nove institucije močno razlikujejo predvsem v smislu organov, odgovornosti in oblasti, so pa vedno nad obstoječimi lokalnimi institucijami.
  - Regionalizacija je sredstvo za povezano in soodvisno prostorsko, gospodarsko, kulturno in socialno členitev prostora države, zaradi ustvarjanja ustreznih formalnopравnih in organizacijskih pogojev za:
    - optimalno teritorialno delitev dela v skladu z vsakokratnimi objektivnimi družbenimi razmerami;
    - funkcionalno posredovanje države pri ustvarjanju čim boljših in čim enakopravnejših možnosti za delovanje tržnih mehanizmov;
    - samorazvoj lokalnih in regionalnih družbenih skupnosti na temelju spodbujanja samoiniciativnosti, samoorganizacije ter samoupravljanja razvoja lokalnih in regionalnih razvojnih dejavnikov;
    - tenkočutno gospodarjenje z naravnimi in pokrajinskimi razvojnimi potenciali.
- S pojmom regija se pojmuje decentralizirana oblika državne uprave. Regija je vmesni prostor med državnim in lokalnim nivojem oblasti in upravljanja. (dr. Simona Kukovič, regionalna politika in razvoj, 2022)

2.1 Koncept „evropa regij“ in novi regionalizem

Evropski dokumenti (omenjena, pa tudi Evropska listina o lokalno samoupravi) so zelo ohlapni in abstraktni pravni dokumenti, ki nimajo neposredno izvršljivih norm. Gre bolj za priporočila posameznim državam kot pa za pravno zavezujoče dokumente. Od tod tudi velike razlike v regionalni politiki držav EU.

Čeprav "Evropa regij" ni nepomebna zadeva, pa menim, da se prav zaradi pretiranega poudarjanja te zaenkrat bolj deklarativne kot pa dejanske politike zanemarija drugi aspekt evropskega regionalizma, t.j. regionalna politika posameznih držav, ki nastaja kot odziv na zaton države blagostanja.

Osemdeseta leta so za lokalno samoupravo pomenila prebujenje iz skoraj tridesetletnega sna, ki ga je v pretežni večini držav povzročila kriza "države blagostanja". Projekt državne blaginje je temeljil na državni regulaciji zdravstvenega in socialnega zavarovanja, ekoloških projektov, zaščiti potrošnikov itd, ki je izpodrinila ožje in širše lokalne potrebe in preference, zaradi česar je lokalnim enotam odvzela njihovo primarno funkcijo. Država blagostanja in z njo povezana prevladujoča državna regulacija sta relativno dobro delovali, vse dokler ni zaradi previsokih stroškov izpraznila državnih proračunov in prisilila držav k spremembi socialne politike ter prenosu nekaterih pristojnosti, ki zadevajo posamezne lokalne skupnosti iz centralnih na lokalne - predvsem regionalne ravni. Vsekakor pa ne smemo pri tem pregledu dogajanja v osemdesetih zanemariti drugačnih, ravno obratnih tendenc v Angliji in na Irskem. Dogajanje v tem obdobju označujeta na otoku centralizem in zmanjševanje vloge lokalne samouprave. Država blagostanja iz začetka štiridesetih je tu predstavljala drugačno podobo socialne države kot na kontinentu, saj lokalna skupnost ni bila deklarirana kot nekakšna celota, sestavljena iz organskih delov - posameznikov, temveč zgolj kot instrument državne socialne politike. (Alenka Kuhelj, strokovni članek)

3 PRISTOJNOSTI EVROPSKEGA ODBORA REGIJ

Temeljna naloga Odbora regij je, da svetuje Svetu EU in Evropski komisiji na področju vseevropske mreže glede: spodbujanja splošnega in poklicnega izobraževanja in izpopolnjevanja kulture, zdravstvenega varstva, izgradnje transevropske mreže, strukturne in regionalne politike, zadev, ki jih je že obravnaval Odbor za gospodarske in socialne zadeve, a vključujejo v veliki meri tudi regionalne interese čezmejnega sodelovanja.

Omogočanje sodelovanja regionalnim in lokalnim interesom pri oblikovanju evropske integracijske politike ter nadzor in aktivno sooblikovanje takšne evropske zakonodaje, ki bo ustrezala regijam in lokalnim skupnostim

Odbor regij lahko v proces odločanja vključuje regionalne in lokalne oblasti in se v njihovem imenu izraža o vseh politikah, ki jih zadevajo, ne le o tistih, kjer je posvetovanje obvezno

Člani za svoje delo v OR ne prejemajo nobenega plačila, vendar za udeležbo na sejah OR ali ustrezno odobrenih misijah prejmejo povračilo dejanskih stroškov prevoza in dnevnice za kritje vseh stroškov, ki jih imajo med potovanji in na kraju seje.

Člani OR delujejo v skupinah glede na svojo politično pripadnost – EPP, PES, Renew Europe, ECR, EA, The Greens – in na interesnih področjih – v komisijah.

(<https://cor.europa.eu/sl/members>)

Predstavniki slovenskih občin sodelujejo v več mednarodnih organizacijah občin in regij. Uradni delegaciji, ki jih na predlog reprezentativnih združenj občin predlaga minister, pristojen za lokalno samoupravo, sodelujeta v Kongresu lokalnih in regionalnih oblasti pri Svetu Evrope in v Odboru regij pri Evropski uniji. (<https://skupnostobcin.si/odbor-regij/>)

3.1 Politika evropskega odbora regij

- 1 Čezmejno sodelovanje – močno orodje za razvoj (dodatno financiranje).
- 2 Nadnacionalni faktorji odločanja – „lepilo“ ki povezuje državne politike.
- 3 Subnacionalni (lokalni in regionalni) – primer: Val emigrantov: prvi se odzovejo lokalne oblasti.
- 4 Mreža za vzpostavljanje enotne politike – vključevanja več igralcev v odločanju kako izpeljati določeno zadevo.

Tabela 1: Politika za razvojno šibka območja

TRADICIONALNA POLITIKA ZA RAZVOJNO ŠIBKA OBMOČJA (V 70-IH IN 80-IH LETIH)	NOVA POLITIKA ZA RAZVOJNO ŠIBKA OBMOČJA (V 90-IH LETIH)
---	---

1. Identificirani problemi razvojno šibkih območij

pomanjkanje kapitala,	pomanjkanje podjetniške iniciative
pomanjkanje kvalificirane delovne sile	pomanjkanje inovacij,
nerazvita infrastruktura.	pomanjkanje specifičnega znanja (know how)
	pomanjkanje povezav (regionalnih in mednarodnih), § nerazvita infrastruktura (klasična in moderna – telekomunikacije)

2. Strategija za razvojno šibka območja

regionalna politika kot zaščita pred konkurenco (domačo in mednarodno),	tržno orientirana regionalna politika,
povečani transferji dohodka v razvojno šibka območja	regionalna politika, osnovana na ekonomski uspešnosti,
	regionalna politika, osnovana na prenosu znanja

3. Cilji

zagotoviti cenovno konkurenčnost,	zmanjšati stroške prilagajanja
zmanjšati proizvodne stroške	zmanjšati transakcijske stroške (pomoč pri iskanju tržišč, povezav, marketing).

4. Inštrumenti (ukrepi)

subvencije podjetjem (predvsem industriji),	ponudba poslovnih storitev,
transferji gospodinjstvom	vlaganje v infrastrukturo (zlasti transport in komunikacije ter celotna družbena infrastruktura, zlasti znanje)
vlaganje v infrastrukturo (materialno, družbeno)	pomoč pri vključevanju v medregionalno sodelovanje.

5. Učinki

naraščajoča odvisnost od subvencij in transferjev	avtopropulziven razvoj (samopomoč)
odsotnost avtopropulzivnega razvoja,	medregionalna in mednarodna konkurenčnost
nasprotje s principi tržnega gospodarstva in konkurenčno politiko EU	kompatibilnost s konkurenčno politiko EU in s principi tržnega gospodarstva.

Vir: www.cor.europa.eu

Lokalne in regionalne oblasti, ki jih v EU zastopa Evropski odbor regij, so od nekdanj hrbtenica evropske demokracije, zaradi neposrednega stika z ljudmi, ter izraz oblasti ljudstva. Nedavna pandemija COVID-19 je pokazala, da so lokalni in regionalni voditelji gonilna sila lokalnih skupnosti. Odzivajo se na izredne razmere in imajo vodilno vlogo pri okrevanju EU. Približati Evropo ljudem prek njenih vasi, mest in regij.

4 POLITIČNE PREDNOSTNE NALOGE 2020–2025

1 Prednostna naloga 1

- Približati Evropo ljudem: demokracija in prihodnost EU
- Ponovni razmislek o tem, kako deluje današnja demokracija in kako jo je treba posodobiti, da se bo Evropska unija lahko učinkoviteje odzivala na potrebe ljudi

2 Prednostna naloga 2

- Obvladovanje temeljnih družbenih sprememb: oblikovanje odpornih regionalnih in lokalnih skupnosti
- Odzivanje na velike spremembe, s katerimi se danes soočajo naše regije in mesta, s skladnim, celostnim in lokalnim evropskim pristopom
- Svetovne pandemije, podnebni, digitalni in demografski prehodi ter migracijski tokovi imajo velik učinek na vse evropske regije, mesta in vasi. Na podlagi ciljev OZN za trajnostni razvoj poiskati rešitve, da bo EU zadostno podpirala lokalne in regionalne oblasti pri odzivanju na prihodnje izredne razmere in obravnavi družbenih sprememb v njihovih skupnostih.

3 Prednostna naloga 3

- Kohezija, naša temeljna vrednota: krajevne politike EU
- Delovanje EU v interesu njenih državljanov in krajev, kjer živijo
- Kohezija ni denar, marveč temeljna vrednota EU.
- Tretja prednostna naloga bo zagotoviti, da se v vseh politikah EU, ki vplivajo na državljane in kraje, kjer živijo (krajevnih politikah), spodbuja in spoštuje ekonomska, socialna in teritorialna kohezija. Dodano vrednost kohezije se bo izpostavljalo ne le kot politiko, temveč kot temeljno vrednoto, ki mora podpirati vse politike EU.

(<https://cor.europa.eu/sl/our-work/Pages/cor-priorities.aspx>)

5 ZAKLJUČEK

Regije imajo zelo velik pomen za razvoj družbe, ki se je začel oblikovati že daleč nazaj v zgodovini in učinkuje močno še danes. Neenakost regij, navzkrižje interesov in še drugi dejavniki, ki vplivajo na nezadovoljstvo ljudi, so najbolj pogosti vzrok za izbruh nemirov, protestov, revolucij in vojn. Vprašanje avtonomnosti regij je tudi danes v EU zelo občutljiv problem, ki zahteva rešitev, če želimo, da se nadaljuje razvoj v skupnosti. Kot smo že omenili primer pri ukrepanju proti pandemiji, je Evropski Odbor Regij dokazal svoj ključni položaj v ureditvi, organizaciji in učinkovitosti delovanja družbe. Izkazalo se je, da je to organ, ki najbolj učinkovito povezuje ljudstvo z vlado. Zaradi tega, ker je neposredno povezan z ljudmi, tudi pozna vse nepravilnosti v družbenem življenju in na njih opozarja. Razpolaga z znanjem in orodij, ker povezuje veliko posameznikov in jim nudi tribuno in podporo. Zato menim, da Odbor Regij mora imeti več pooblastila, kot samo posvetovalno telo v politiki EU.

Več informacij o delovanju in projektom Odbora Regij najdemo na internetni in FB strani inštitucije:

<https://m.facebook.com/European.Committee.of.the.Regions>

www.cor.europa.eu